

🗨 Spreektekst GroenLinks-PvdA – Begroting 2026–2029

Voorzitter,

Wie deze begroting leest, ziet een gemeente die veel wil.
Een gemeente met honderden doelen, tabellen, indicatoren, cijfers en activiteiten.
En dat wekt de indruk van daadkracht, van grip, van controle, van plannen die tot in de puntjes zijn uitgewerkt.

Maar als je beter kijkt, dan zie je iets anders.
Dan zie je dat achter al die doelen vooral één patroon schuilgaat:
de gemeente laat het werk steeds vaker aan anderen over.

Verenigingen moeten aan de bak met toegankelijkheid.
Scholen met preventie.
Vrijwilligers met leefbaarheid.
En partners in de zorg met mantelzorgers.

De gemeente monitort, coördineert, en rapporteert maar neemt zelden zélf de regie.
En dat is precies waar het wringt.

Voorzitter,
de PvdA ziet veel herkenning in deze begroting.
Het sociaal beleid, de zorg voor de menselijke maat, het idee van brede welvaart dat is precies waar wij voor staan.
Het lijkt haast alsof het college ons verkiezingsprogramma heeft gelezen.

Maar we zien ook iets anders: een gemeente die terugschrikt voor eigen verantwoordelijkheid.
Deze begroting is degelijk, realistisch, netjes, maar ook voorzichtig, behoudend en bureaucratisch.
Er wordt vooral uitgevoerd wat al loopt
en zelden gekozen voor iets nieuws.

Het college noemt dit “realistisch”.
Wij noemen het: een beheerbegroting.

Laten we eerlijk zijn: financieel ziet het er niet slecht uit.

In 2026 en 2027 zijn de cijfers positief.
Het ravijnjaar, waar we als Partij van de Arbeid al eerder voor gewaarschuwd hebben, is verschoven naar 2028.
De reserves zijn stevig meer dan 11 miljoen euro vrij vermogen.
Het weerstandsvermogen is 4,21. Dat is bijna twee keer zo hoog als nodig is.

Dat klinkt solide, maar voor wie besturen ziet als investeren in de toekomst,
betekent het iets anders: de gemeente doet te weinig met het geld dat ze heeft.

We sparen, terwijl inwoners het moeilijk hebben.
We stapelen reserves op, terwijl mensen moeite hebben om de maand rond te krijgen.
We zeggen: “*we moeten voorzichtig zijn*”,
maar eigenlijk bedoelen we: “*we durven niet*.”

Voorzitter,
wij willen een weerstandsvermogen dat niet alleen financiële schokken opvangt,
maar ook sociale schokken:
het vermogen van een gemeenschap om samen overeind te blijven.

De mens centraal

In dit programma spreekt de begroting grotendeels onze taal:
gelijke kansen, bestaanszekerheid, preventie, zorg dichtbij en mantelzorg.

Daar kunnen wij ons in vinden.
Maar waar het college inzet op projecten, zetten wij in op zekerheid.
Een project eindigt; zekerheid blijft.

Wij willen dat inwoners kunnen rekenen op een gemeente die blijft,
niet op initiatieven die verdwijnen zodra de subsidie stopt.
Initiatieven zoals *Hulp op maat* of de *Stevige Lokale Teams* verdienen structurele borging.
Zeker nu het sociaal domein onder druk staat,
mantelzorgers overbelast raken en jongeren worstelen met hun mentale gezondheid.

Voorzitter,
de groep mantelzorgers groeit en wordt steeds crucialer bij het opvangen van het zorginfarct dat op ons afkomt.
Wij vragen het college:

- Welke middelen kunnen worden vrijgemaakt om juist deze groep beter te ondersteunen en begeleiden?
Zonder hen stort het zorgsysteem in.

Recentelijk zijn we opgeschrikt door het hoge aantal daklozen in onze gemeente.
Met name het grote aandeel jonge daklozen is verontrustend.
Wij willen weten welke ruimte de begroting biedt voor aanvullend beleid voor deze groep.
Iedere jongere verdient een dak boven het hoofd en perspectief.

Tot slot in dit programma: vluchtelingen.
De gemeente doet al veel aan opvang, maar integratie vraagt meer dan een bed.
Wij vragen het college om te kijken naar aanvullende middelen integratiebegeleiding.
Als we vluchtelingen ontvangen, moeten we ze ook de kans geven volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.

Sterke wijken

Een prachtig programma, vol goede bedoelingen —
maar wij missen iets fundamenteels: verschil.

De Akert is niet de Coevering.
Genoehuis is niet Kerkakkers.
Toch zien we nauwelijks differentiatie per wijk.

Alleen de Coevering krijgt een eigen opgave en dat is goed.
Maar andere wijken lijken te verdwijnen in gemiddelden en beleidstaal.

Sterke wijken bouw je niet vanachter een bureau,
maar met maatwerk en lef.

Wij vragen het college:

- Wanneer komt er een wijkgerichte aanpak voor de rest van onze gemeente?

Daarnaast rusten veel ambities op vrijwilligers.
Zonder hen staat onze samenleving stil dat erkennen we.
Maar vrijwilligers zijn geen bezuinigingsinstrument.
Wie te veel afschuift, brandt de kracht van de samenleving op.

Inclusie en eenzaamheid

Bij het thema *Inclusief leven* gaat het nu vooral over fysieke toegankelijkheid en
meldpunten voor discriminatie.
Dat is te beperkt.

Echte inclusie gaat over meedoen en erbij horen.
Over het doorbreken van eenzaamheid.

Wij pleiten daarom voor een integrale aanpak van eenzaamheid,
gekoppeld aan welzijn, sport, cultuur en preventie.
Dat is investeren in verbondenheid, vertrouwen en veerkracht.

Voorzitter, over wonen kunnen we kort en scherp zijn. We houden vast aan
minstens 30 procent sociale huur.

We willen dat de gemeente meer regie neemt. Er wordt verwezen naar
gebiedsplannen, naar proces, naar overleg. Maar woningzoekende kunnen in dit
gelul van processen niet wonen zou Jan Schaefer gezegd kunnen hebben in 1978.
Er zijn jongeren die hun ouderlijk huis niet uit kunnen. Ouderen die geen gelijkvloers
alternatief vinden. En mensen met zorgvraag die niet terechtkunnen. Daarom:
prestatieafspraken met woningcorporaties moeten meer zijn dan intenties. Wonen is
geen markt, het is een recht.

Toekomstbestendig Geldrop-Mierlo

Voorzitter,
dit programma raakt de kern van de toekomst,
maar in de begroting blijft het te vlak.

Er wordt nauwelijks gesproken over weerbaarheid tegen klimaatrisico's:
droogte, wateroverlast, stormschade.

De vraag is niet *of*, maar *wanneer* dat ons treft.

Het aanstellen van een rampenbestrijdingsambtenaar is een stap,
maar we vragen het college:

- Welke aanvullende middelen ziet u om onze samenleving weerbaarder te maken?

Financiële weerbaarheid jongeren

Onze jeugd wordt voortdurend aangezet tot consumptie.

Dat hoeft geen probleem te zijn, maar de schulden lopen op.

Wij vragen:

- Wil het college samen met maatschappelijke partners investeren in financiële weerbaarheid van jongeren?
Voorkomen is beter en goedkoper dan schuldhulpverlening.

Sporten is essentieel voor een gezonde jeugd.

In het verleden zijn middelen vrijgekomen bij de afschaffing van het schoolzwemmen.

- Wij stellen voor om te onderzoeken of deze middelen kunnen worden gebruikt om het schoolzwemmen voor groep 5 te herintroduceren.
Een investering in gezondheid, veiligheid én plezier.

Duurzaamheid en buitengebied

Voorzitter,
terwijl de wereld om ons heen schreeuwt om klimaatactie,
bezuinigd deze begroting €30.000 op duurzaamheidsbeleid.

We zeggen dat we toekomstbestendig willen zijn,
maar handelen alsof de toekomst morgen pas begint.

Voor ons is duurzaamheid geen hobby, maar rechtvaardigheid.
Iedereen moet kunnen meedoen aan de energietransitie,
niet alleen wie het kan betalen.

Wij pleiten daarom voor een sociaal klimaatfonds,
zodat lage inkomens hun woning kunnen isoleren of verduurzamen.
Het geld is er het zit nu alleen vast in de reserve.

Het is goed dat de begroting spreekt over participatie en samenspel.
Maar participatie is pas geslaagd als inwoners merken dat hun stem verschil maakt.

Daarom willen we dat het college participatie meetbaar maakt:

- Hoeveel inwoners worden bereikt?
- Hoeveel beleid is aangepast door hun inbreng?
- Welke groepen doen nu wél mee die eerder ontbraken?

Dat is pas écht werken met vertrouwen.

Voorzitter,

ik ga afsluiten.
de Begroting 2026–2029 is niet slecht.
Ze is doordacht, zorgvuldig en uitvoerbaar.
Maar ze mist lef, richting en urgentie.

Ze sluit financieel netjes,
maar laat maatschappelijk te veel open.

Onze fractie kiest voor een gemeente die sociaal en groen durft te investeren.
We willen:

1. Regie op wonen – 30% sociaal en doorstroomwoningen.
2. Structurele zekerheid in zorg en bestaanszekerheid.
3. Ondersteuning voor mantelzorgers en jonge daklozen.
4. Integratie voor vluchtelingen.
5. Weerbaarheid – fysiek, financieel en mentaal – van onze inwoners.
6. Een sociaal klimaatfonds en herintroductie van schoolzwemmen.
7. En participatie die echt voelbaar is.

Tot slot, voorzitter,

Wij willen niet alleen plannen schrijven,
wij willen verandering zien.
Niet méér doelen, maar méér daden.
Niet méér meten, maar méér menselijkheid.

We doen het samen,
maar de gemeente doet mee.

Dank u wel.